

N:o 42.

Ank. till Riksd. kansli den 23 april 1900, kl. 10 f. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 30 §
1 mom. fattigvårdsförordningen.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till lagutskottet för behandling hänvisad motion, n:o 80, anför herr *J. M. Johansson* i Mellbyn:

»Vid sistlidne riksdag väcktes i Andra Kammaren motion, n:o 29, angående befrielse för fattigvårdsstyrelse i gränskommun från befattningen med fortskaffande af från grannlanden hitförpassade nödstälde svenske undersåter.

På förslag af sitt tillfälliga utskott (utlåtande n:o 16) biföll Andra Kammaren skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet, men Första Kammaren afslog skrifvelseförslaget.

I Dals-Eds kommun vid norska gränsen fortfara de berättigade klagomålen öfver besvär och utgifter, som tillskyndas kommunen för från Norge ditsände nödstälde svenske undersåter. Närmare uppgifter härom finnas i bilaga dels till denna och dels till nämnda motion n:o 29 sistlidet år.

De utgifter, gränskommun måste vidkännas för sådana tillfälliga understöd, som angifvas i kongl. kungörelsen den 9 juni 1871, åt arbetsföre men nödstälde svenske medborgare, återfås af statsmedel först påföljande

året, hvaraf följer, att gränskommun får för denna kategori af hitförpassade undersåter vidkännas ränteförlust, utom dermed förknippade besvär och skriftvexlingar.

Under senare tid har dock största förlusten drabbat gränskommunen Dals-Ed för sådana ditförpassade, som, enligt § 1 i kongl. förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården, äro berättigade till fattigvård, emedan lemnadt understöd för dessa skall uttagas af det samhälle, hvarest den behöfvande har hemortsrätt, och tvister med dessa samhällen ofta uppkommit.

I Norge söka vederbörande utforska och i förpassningen hit angifva den kommun i Sverige, från hvilken den behöfvande utvandrat, men gränskommunen är ändock enligt § 30 fattigvårdsförordningen pliktig att lemna fattigvårdsstyrelsen i det samhälle, som förpassningen angifver, tillfälle att sjelf taga befattning med hemsändningen. Vid förfrågan härom bestrides vanligen både hemortsrätt och ersättningsanspråk, rättegång blifver följden, och har det visat sig, att det samhälle, som förpassningen angifvit, i de allra flesta fall varit rätta hemorten.

Således vore ömsesidigt fördelaktigast, att hitförpassad och till obligatorisk fattigvård berättigad utan förfrågan från gränskommunen fortskaffades till den ort förpassningen angifver, ty många och fleråriga rättegångar skulle derigenom undvikas.

Till vederbörande utskotts förfogande skall lemnas ett utslag, som visar, att dylik rättegång kan uppehållas omkring 6 års tid och medföra flera hundra kronors förlust för hvardera parten.

Derför tillåter jag mig hemställa, att Riksdagen ville för sin del besluta ett tillägg till § 30 mom. 1 af kongl. förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården af följande innehåll:

Endast i det fall, att enligt § 1 fattigvårdsberättigad från utrikes ort blifvit förd till polismyndighet i gränsort, hvarest Konungens befallningshafvande icke har sitt säte, och att i förpassningen är uppgifven nämnda fattigvårdsberättigades hemort, skall fattigvårdsstyrelsen i gränsorten utan föregående skriftvexling låta fortskaffa sådan person till uppgifna hemortens fattigvårdsstyrelse, hvilken sedermera skall ersätta nödig underhålls- och resekostnad, som gränskommunen förskotterat.»

Uti motionens syfte hafva två af Andra Kammarens ledamöter instämt.

Uti 1 § af kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 stadgas, bland annat:

» Befinnes minderårig eller den, som i följd af ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte är oförmögen att genom arbete förvärfva hvad till lifvets uppehållande oundgängligen erfordras, sakna egna medel samt underhåll och vård af annan; då skall nödtorftig fattigvård honom lemnas.»

Skyldigheten att utgifva dylik obligatorisk fattigvård åligger den kommun, inom hvilken den behöfvande vistas. Är denna en annan än den, der den nödstälde har hemortsrätt, eger emellertid fattigvårdsstyrelsen att af sistnämnda kommun undfå ersättning för hvad uti fattigvård utgifvits.

Dessa bestämmelser gälla äfven i fråga om gränskommuner. Derest en till obligatorisk fattigvård berättigad person af utländsk myndighet aflemnas å gränsort, är fattigvårdsstyrelsen derstädes alltså pliktig att förskjuta hvad till hans underhåll nödtorfteligen erfordras, med rätt att söka sitt åter af det fattigvårdssamhälle, der den från utlandet återsände har hemortsrätt. Fattigvårdsstyrelsen i gränskommunen är emellertid jemväl berättigad att hemsända honom till hemorten, dock först efter föregången skriftväxling med vederbörande fattigvårdsstyrelse, som såmedelst bör lemnas tillfälle att om hemsändandet sjelf besörja.

Motionärens förslag innebär nu den ändring i gällande bestämmelser, att fattigvårdsstyrelse i gränsort, der Konungens befallningshafvande icke har sitt säte, skulle tillerkännas rätt att öfversända den från utlandet ankomne, till obligatorisk fattigvård berättigade personen till den i förpassningen angifna hemorten utan att behöfva skriftväxla med vederbörande fattigvårdsstyrelse. En sådan lagändring kan utskottet ej tillstyrka. Derigenom skulle nemligen kunna uppstå afsevärda olägenheter.

De af vederbörande utländska myndigheter utfärdade förpassningarne, hvilkas uppgifter angående de återsändes hemort väl i allmänhet endast äro grundade på hvad desse sjelfve meddelat, torde icke innebära tillfredsställande garantier för att den i förpassningen uppgifna hemorten verkligen är den rätta, och det skulle därför, derest motionärens förslag vunne godkännande, lätt kunna inträffa, att en från utlandet till gränskommun aflemnad person komme att öfversändas till helt annat fattigvårdssamhälle än det han rätteligen tillhörde. Förändringen skulle alltså i många fall innebära ett öfverflyttande af olägenheterna för gränskommunerna på andra fattigvårdssamhällen; och dessutom skulle deraf förorsakas ökade kostnader i följd af

transporterna till de i förpassningen såsom hemorter origtigt uppgifna fattigvårdssamhällena.

Skall någon ändring uti ifrågasvarande bestämmelser vidtagas till gränskommunernas fördel, måste den således efter utskottets mening gå i helt annan riktning än den af motionären föreslagna.

Möjligen skulle kunna ifrågasättas, att staten lemnade gränskommunerna förskott å de summor, som af dem uti obligatorisk fattigvård utgifvas till från utlandet hemförpassade, andra fattigvårdssamhällena tillhörande personer, och en annan utväg vore, att den nödstälde af polismyndigheten i gränsorten fortskaffades till Konungens befallningshafvande i det län, der gränsorten vore belägen, och att Konungens befallningshafvande sedan finge taga hand om honom, till dess hans hemort blifvit utrönt och han kunde dit öfversändas.

Äfven om någon af dessa utvägar skulle, vid närmare granskning befinnas lämplig för ernående af det af motionären åsyftade ändamålet, hvarom utskottet emellertid i brist på erforderlig utredning finner sig för närvarande ej kunna uttala någon bestämd åsigt, kan förslag om åtgärder i dylik riktning ej anses innefattadt i motionärens framställning; och om också erkännas må, att afsevärda olägenheter i följd af nuvarande bestämmelser om lemnande af fattigvård ej sällan drabba åtskilliga gränskommuner, finner sig utskottet därför böra hemställa,

att ifrågasvarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 april 1900.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.